

Laafere gberi sébe

Kiteni nyeni yi?ele kie né nigbe taa, wi wè lakoli nī?

Wiī ne wi yáá sári wè sa?à báara nē dè.

À wi yáá wi ké ti?è káà nī wè, wi nāā wi cōnì wéli wè.

Kiteni kàdōnwō ḡàà pe ye Kipedeni wè, wirè yē lakoli nī.

Cengè ó cengè cangú?otáanni Kipedeni nē pen Kiteni kúrugi,

ḡi pe tenme baà lakoliti?e nī gè, wi nē pēnì ki juu nē tiē Kiteni nē.

Kiteni cōnìno bèle pe pìcapile ye lè: Nafaan níē nàgabigele ye gèle Kufōngō né Kipari,

Kicaa wirè ne tīin cíewe.

Kiteni wi nyeni kpáa dàliga píi gè né sa?à ní gè, níē waa ne lu?o kóri gè kòlò mé wè.

Pèngē sínbinimataanni gè, wi yáá né wi tuù ní wè pe yè fa?à nē ké kà?a mé. Laala nī

yáá nē wè, wi sí yeli bàá tiibe kpí?ile du?otōrikà?a mé. Ki sūi liiligè.

Séni wi- ke wè à wi Kiteni ye wè: «Te sa?à báara kúu dè marī muo cōnì wéli wè. Bà wi nyeni nē súon pìlige nī gè kirè nē wiī ne ḡóni ne tīin. À wi kēnì cíi maa wi tiē Kipedeni yáá nē wè wi bé muo sá?a.»

Kufōngō wi ké lakoli mé. Pe cōnì wi ḡóni ne tīin. Kiteni ké ne séni pūrō né Kipari né

Nafaan yé ní. Pe mārījeliye siin líe nē yi kpí?ile pīile siin, né jo ḡòró dī. Né bàrídaan

weyè siin cáan nē pe sínge.

Kiteni kēnì ké baà wi cōnì wéli wè à ki yē wi yè. Nē séni wi nyaa wi ḡóni ne tīin níē

númo gbèngē, sísuōnrò ní ne kóri wi nē.

Kiteni sí nyeni ki cén sísuōnrò tìi nyuo, ti bé gbè yaamà wáa sien nē wè, à wi tēni ne ti

cìrá lèbaana ní.

Kicaa wiī baà nyiwè, wi burudò ti mīenì nú?o, wi so nē wīi fēri, fētū?o ki mīenì mérigē.

À Kiteni ti mīenì kurugo né wi cōnì gbéli wè né burucìilíde le wi nē.

Kicaa céri ti pe wi nē, wiī ce gbè yè bè tán?a?

À Kiteni yere ti miení jíge né yají?i ní. Ki puu à wi gbèni jo yere jíge dè wi ne firè yige dè jàdigi nī wè né kámibiige ní. Pènge gè tì gbè jáa bè yige né kámibiige ní?. Firè tīi lu?o nè tóri níē nūmō. Kiteni wi yere jíge dè nè céri sa?à táanni gè.

Kiteni peni jo wirè bé surò ken Kicaa mé wè, à wi cíi, né kò ne lu?o gbun gè súuri, à wi lu?o cenyene nī ken wi mé wi nē ni miení gbuo.

Céri ti pe Kicaa nē wè, à wi filige, à nyuo ki wa?a wi nē. À Kiteni lu?o kúu ne wi gbéli a céri ti nyígi wi nē à wi ḡóni.

Kiteni ‘wi yàá màdege kòli gè nè ki sùu nè su?o.

Píile piyē ne pùro ne tí?e baà kpàn?a nē gè. Bà Kiteni wi fùro wè, à wi kénī ḡóni ne kpòni wi còni táanni wè. Kicaa kénì yè ne nyeni, à Kiteni yè.

Bà lie yi Kicaa yáa wè, à wi tūbu, né so nè wo yasínege ti miení nē.

Bà Kiteni ki nyaa Kicaa yē yaawà wè, wì ki cén gàa wirè bé kpí?ile gè?. Wi tuù né wi yáa ní wè piye fie kón dù?otòrika?a mé gè né pen?. À wi Nafaan tun né jo, wi- sa Kipedeni yáa yeri wè, wi- pa peli còni wéli wè.

Kirè lèlè nī lè, à Kiteni fali nè firè kurugo dè nè lá?a yasínege nē gè né burudò táà le pùo nē wè, né cècuuro táà le wi nē, fēninεge. Né wi kiè sónmigo yè, nè jíge né yají?i ní. Bà Kipedeni yáa wi wè baà wè, à wi píne nè pen né Nafaan ní, bè pa wi kàdonwo sá?a wè. Kiteni wi Kipedeni ye wè, Kicaa céri tīi ne pegi wi nē, à mi gbèni jàdigi ḡū le wi nē, wi nē laaferi wáa dè nè le wi nī, ti nāā nūmō. Wi sí wè caa bè lì, níē nyeni lu?o nē gè, miì ki cén gàa m’bé kpí?ile gè?. Yáa wè bìle?. Mi còni wi sí ne yáa kpu?ò.

À Kipedeni jo cégboli náà ni tóri lè Mietire wi nyeni laaferi wóri juu dè weli mé. À muo firè nyaa dè lu?o mmé gè, laaferε dī.

Mietire wi weli ye dí pìyirigele laaferi tì nyuo. Lu?o gáa ḡī pùo céri nī dè ,à wi ki wáa nè yige à ki kúo gè, wi nē kùu À muo ne caa be wi gberi wè muo yeli bèri lu?o kan?a wi

mé wirè gbun súuri.gùì wi wáa nè yige gè ki bé ki lérigè líe gè. À sien wi so lèlè o lèlè ma laafèritiibelu?o cènyeni kèn wi mé wi gbuo.

Laafèri ti bé gbè pílè kpúu bèlè

Solo ó solo we laafèritiibelu?o cènyene kèn wi mé wi gbuo.

À Kitèni jo gáa we bé kpí?ile di laafèri ti sí yéeri wè?.

À Kipedèni jo weli miètire wi laafèritiibe kpí?ilegènnè tìe lè weli nē.

À Kitèni jo mènì pe ci laafèritiibe kpí?ile bè?

À Kipedèni jo à muo jo laafèritiibe kpí?ile bè ma Yasu?ogò né sikári le lu?o nī, né lemuruyirile. Ki lu?o gáa ki nè laafèri yérige dè.

À Kitèni fali ne sèni sikari né yasu?ogò né lemuru caa wè nè pen, né sèni laciilige kàa kúu kòlò nī nè pen.

À Kipedèni jo we kiè jíge ye, we liitiri búndoli nyì wè lu?o ní, we ki sù?u we le tasáa waa nī we sikárinnyigele kàtaanri le ki nī, we yasu?ogò dènbile nyéni kírì we le baà bé lemuruyirile ceri lè bé ni kayebigè nigbe yùbu le baà lu?o nī gè, we ki sónmigo we píri.

À Kitèni jo lu?o gáa kirè yákuo ki bé gbè laafèri yérige dè lé? Ki bé puu muò ki sónmigo nè kpí?ile. Ti we pùo ya?a wè baà wirè ñóni, à wi kénì nyé wi bé cìile

À Kipedèni jo e?e wiyè yeli bè ki ya?a kirè mōgi,lu?o kii ne kúu ne waa wi céri nī dè,lu?o ki miení bé kúo wi nī. À ki sí kúo pùo nī wè wi bé kùu. Bà gbìn?é ki cí yiri gè je nyà?á ki ne wa?a, à kàsa?a kénì báan ki ne fùn. Weli ye bè nyà?á tíele gè wī, lu?o yeli bè puu weli céri nī dè. Fàga de fi?e, we lu?o gáa kèn gè wi mé ki bé wi pu?o.

À Nafaan wi còni líe wè nè pari à Kipedèni né Kitèni fali ne lu?o kan?a gè wi mé cè cè dènnè nī, Níe wi ye lu?o gáa gbuo gè m'baà búru suo muo kèn. Wi ne kàa cèri gbuo. À

cèri wáà sì?ere pe ne jo kàa cèri gbuo ma bonbon suo wè. Wi ne kàa cèri gbuo. Pe ne jo kàa gbuo cígi bà m'bé muo gbó. Wi ne kàa gbuo cígi.

Pe lu?o ken gè wi mé à wi gbuo funyige nē. Né kúo níe pùro né wi ní, nè ñú, nè nyeni bà gòli tíele nè wàli bà puùn tíele, nè taa a wi peni tasáapile nyeni gbuo lè nè ni kúo. À Kiteni koli nè sèni wi sínge.

Cèrisi?ere à pe koli ne firè nùgo suu baà sa?à nī gè. Pùo wi koli nè so wī. À Kiteni wi líe nè wi gbéli né burudò táà le wi nē. À wi fali ne nyeni à wi juò wi wi líe nè wi fiéle.

Bà Kipedeni yàá wi kénì pen wè à pe ki juu wi mé kenmè bì nē peli laafèritiibe ken bè peli còni mé wè.

À Kipedeni yàá wi jo ki mi déni, lèle nū nī mi cé ké Du?otòrikà? a mé gè báà mi pùo wi jérile kpúo lè à du?otòrinàguo wi sèni sikári né yasu?olu?ò gáà ki kpí?ilegenne tiè lè weli nē. Kipedeni míeni wè, pe Mìetire wi ti juu pe mé né jo lu?o gáà gè laafèretiibe bī.

À laafere ye pùo nē wè à wi so lèle o lèle ma lu?o gáà ki cenyene ken wi mé wi gbuo.

Kipedeni yàá wi jo ki yeli we yalíire cèri ken wi mé wi lìi dù?o céri ti bé lìri wi nē. Mbé bá? a su?o wi ken, yeri wi cì?ile wire líi cè cè kirè ki póri.

À Kiteni kò ne káala bà wi tuu né wi yàá piyè fie pen bèle?. Kirè né ki miení à wi su?o à pe lìi né wi còni?o ní bèle, né pe sínge. À Kipedeni jo mbé sún ná? a né muo ní, bà muo yàá wi wè bìle wè? bé muo sá? a weri lu?o kan? a gè muo còni mé wè.

À Kiteni né Kipedeni pe pùo weli wè kpènduuma. pe kò wi taani ne laafèritiibe kan? a bè wi mé, né Kipedeni yàá bá? a ní wè.

Bà nyige ki péni líe gè, à ñónimò Kiteni taa wè, wi ne ki songi mìì gbè Kicaa ya? a wè wi kùu bà gbìn?é nyà? á tíele níe yè ne lu?o kàa ken wi mé wi ne gbuo.

Bà Kicaa céri ti kénì kún nè nyígi wè, à wi ñóni.

Cèri gá puu à pe tùnmo lú?u baà kpàn? a nē gè, Aba né yàá pe né bèli ne pen. Bà pe fùro ne tóri wè à pe ñóni.

Ki kp̄̄nduu sínbinimataani bè, Kipari né Nafaan pe yè p̄̄lile bèle. Ye yè kp̄̄nme pi tuu,

Kipedeni pe béga ké bé muo ya?a lakoli mé wè. À Kipedeni yiri ne f̄̄e ne waa pe kp̄̄aa mé gè bàá gbéli.

À yáá né Abaa pe s̄̄n̄ Kicaa wéli wè ne wi nyaa wi ñóni ne t̄̄in, wì so?. À pe wi kp̄̄ii ne ya?a baà wi ñóni.

?ehe yáá Mban?a gè Kicaa wi puu yaawa kpu?ò dié, laaf̄̄eri ti puu wi n̄̄. Kipedeni pen̄̄i mi sá?a à we laaf̄̄eritiibelu?o kp̄̄í?ile ne ken wi mé, Kirè wi gbuo nè s̄̄ón, à wè bá?a c̄̄eri ken wi mé à wi gbuo.

Yáá gáa ne yeli ye k̄̄n̄ mogo baà mme gè? Ki ce keni s̄̄anviige wáari mi n̄̄.

À Kipedeni yáá wi jo Weli t̄̄eni ne mogo bàa du?ot̄̄orikà?a n̄̄ gè s̄̄eni du?ot̄̄orinàguo wi pa mi weli we à c̄̄engè ki kúo à weli takisii líe bà koligo kī̄ cú?oggo gè kirè n̄̄ mabiile ni puu ne fé yerire. Bà we s̄̄i?ere baà c̄̄eri wè à mabiile ni s̄̄akoli wáa f̄̄uru, à mabiile f̄̄foli wi wàa yige ne le baà. We nne jo s̄̄i?ere wè à wàa f̄̄uru, à we m̄̄en̄i yiri ne t̄̄ari ne báan kirè n̄̄ muo ki nyaa à we pen̄̄i j̄̄in nyige n̄̄.

Bà Kipedeni s̄̄en̄ lakolipiile nyaa bele à pe j̄̄in ne kúo lakolisa?a n̄̄ gè, à wi Mietire náari wè ne jo p̄̄ilige ni gè, mi nyeni mi k̄̄ad̄̄onwo Kiteni sá?a wè à we wi c̄̄oni gberi wè. Laaf̄̄eri ti puu wi n̄̄ f̄̄úo s̄̄ipiire à we laaf̄̄eritiibe kp̄̄í?ile nè ken wi mé nè s̄̄ón. P̄̄enge sínbinimataani gè kàa yiri ki n̄̄. Bà mi k̄̄en̄ pen̄̄i ñóni kp̄̄énduume mé bè kirè n̄̄ mi yè nè lakolipiile nyaa bèle à pe ké né mi ya?a.

À Mietire wi jo ki mi d̄̄eni, ki t̄̄ie lakolipiile n̄̄ bèle kenme b̄̄i n̄̄ laaf̄̄eri t̄̄i d̄̄e né ti gberigenne ní lè.

Laaf̄̄eri ti n̄̄ puu lu?o.

C̄̄eri ti n̄̄ filige.

Nyapigele ke n̄̄ ni de nyí?ene.

Pùò wi céri ti nē pe wi nē.

Ye laafëritiibelu?ò kpí?ile gè.

A wi so lèlè ó lèlè Ye lakuucenyeni ken wi mé.

Yeri ki kan?a wi mé cè cè súuri.

Yéri bá?a kan?a wi mé.

À Kipedeni jo: «Weli nyeni laafëritiibelu?ò kpí?ile gè, kenme bì nē Mìetire wi ki tìe weli nē wè.

Weli ki ken wi mé wi gbuò cè cè súuri.

À wi so lèlè ó lèlè nī, weli nē lakuucenyeni ken wi mé.

Weli míeni nyeni bá?a ken wi mé à wi gbuò.

Lèlè ó lèlè wi so nè wì fëri weli nē wi gbéli.

níe weli kiè jíge yè né yají?i ní».

Mìetire wi jo dù?òtricuò wàa bé pen ná?a lakóliti?e nī gè cenyè nyàà nī yè, m'bé pa Kiteni né wi nàgori Kipedeni né wi còni Kicaa kèle juu gèle wi mé.

Ki kpìenduu sínbìnimataani gè à du?òtricuò wi pen baà lakóliti?e nī gè.

nè penì yúgo sé Kicaa wi ye? mi ne caa bàá nyaa wi nē.

Du?òtricuò wi sèni Kicaa nyaa wè cenvúnyiene nē sisuònrò sì puu ne kóri wi nē, wii fùrowò lie yi yígi.

wi sèni wi nyaa wi pùrò ne tí?e né kiteni ní.

À Du?òtricuò wi Kicaa weli wè nè ki nyaa kàa yiri wi laafëri nī dè.

à wi Kiteni síeri wè né jo, muò tòni nè muò còni gbëri wè, ale ki cenì puu mi wè, kii sì tóri gàa nē gè.

À Du?òtricuò wi sienre ti Kiteni yàá déni wè.

À Du?òtricuò wi jo: muò yeli bèri muò póri ñàa síeri wè.

wi nyenì wi còni suo wè kùu mé wè à wii cé laafèritiibelu?o gáà ken gè wi mé wè, wi lu?o ki miení cì kúo céri nī dè.séni yeli cì nò baà né wi ní du?otòrika?a nē gè weli sì cì ní jáa.bè wi gbèri wi suo.

Yeri laafèritiibelu?o kan?a gè wi mé wirè gbun súuri.

Ye laafèritiibelu?o kàa kpí?ile pèngè gè.Yeri bá?a kan?a wi mé, à ye jo yaliire ken wi mé ye ti mu?oro. M'ban?a m'bé pa wi weli.

Pìlige gáà nī gè Kiteni né wi wuulo ní bèle à pe miení sòmigo nè ñóni.Yàá wi yè nè laafèritiibelu?o ken Kicaa mé wè a wi gbuo pìlige ni gè nè taa tóliyo siin. Wi míeni cé so à wi wi tùuni né burudo táà lē wi nē.

Kàa yiri laafèri nī dè.

Ki kpìenduu gè à Kipedèni penì Kicaa síeri wè né wi nyaa pèngè póri à ki wi déni

Du?otòricuo míeni wi penì Kipedèni ye muo kèle ke mi déni à muo kénì lie muo bé kò du?otòricuo bèri sienne pàli gbèri

À laafere ye pùò ne wè, ma dàa sòngi dè ma taa.

Kiè sòmigo yè ma jíge né yají'í ní.

Ma yasu'ogò né sikári lu'ò kpí'ile gè.

Laciilige káà nyeni liitiri nigbe.

Ma ki sù'u ma lē tasáa nī.

Ma sikári nyígele kàtaanri le ki nī.

Ma yasu'ò míige dèmbiige nyéni nigbe le baà.

Ma ki píri ma nya'ami lu'ò nī gè.

Marī ki kan'a wi mé wirē gbun cè cè

laafari ti séli lèlè ni lè.

Àle wi cenni ki tūbu,

marī ki kan'a wi mé.

Solo o solo ma víeri nyéni ken wi mé wi gbuo.

Marī bá'a kan'a wi mé wirē gbun.

Marī wi yakaarà mu'oro dè marī wi kan'a.

À ki yē wīi ne ηori ne tíin ma kàa fàri wi ηorigenne nē lè.

Yere dáà nī wi so nè lē wè, ma ti sòmigo ma jíge.

Ma pùò gbèli wè wi puu cǐliwe súuri.

(Mienugo Dilie wori dī)